

ΗΤΟ ΑΔΙΚΟΝ.

Οικογενειακὸν δράμα.

Πρωτότυπον.

(συνέχεια· ἴδ. προηγούμενον φυλ.)

Ἐσπέραν τινά, ζωηρὰ καὶ εὐθυμὸς ἡ Ἀλεξάνδρα ἦλθεν ἐκ τοῦ καταστήματος. Ἀφοῦ δέ, ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν συνωμίλει μετὰ τῆς μητρός της, περὶ τῶν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ ἄρτι κομισθέντων, περὶ νέου τινὸς συρμοῦ τῶν γυναικείων πέλων, καὶ περὶ τῆς ἐν Γερμανίᾳ ἀπλότητος τῶν φορεμάτων, ἡτοιμάσθησαν νὰ καθίσῃ εἰς τὴν λιτὴν καὶ πενιχρὰν τράπεζαν ἵνα δειπνήσῃ μετὰ τῆς μητρός της. Ἀλλὰ μόλις ἐκάθισαν καὶ σφοδρὸς πόνος ὀλίγον κάτωθεν τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τῆς Ἀλεξάνδρας, κατετάραξεν ἀμφοτέρας. Ἦτο τοσοῦτον σφοδρὸς, τοσοῦτον δεικτικὸς, ὥστε ἡ ὄψις αὐτῆς ἐγένετο ὠχρὰ καὶ ὑπομέλαινα. Κατεκλίθη νῆστις· ἀλλὰ περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐπανελήθη καὶ πάλιν ὁ ὕπνος πλέον, καταπεπονημένος καὶ πεφοβισμένος ὑπὸ τοῦ πόνου τούτου τοῦ αἰφνιδίου, δὲν ἠδύνατο νὰ παράσχῃ γαλήνην καὶ ἡσυχίαν τῇ Ἀλεξάνδρᾳ.

Ἠγέρθη τὴν πρωΐαν μὲ πρόθεσιν νὰ πορευθῇ εἰς τὴν συνήθη αὐτῆς ἐργασίαν· ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο, διότι ὁ πόνος καὶ πάλιν τὴν ἐπισκέφθη. Ἐκουσα δ' ἄκουσα ἔμεινεν οἶκοι.

Ἡ φιλόστοργος ὅμως μήτηρ ἀνυπόμονος καὶ ἀνῆσυχος ἔνεκα τοῦ ἀπαισίου τούτου συμβάματος, ἐπορεύθη εἰς τὸ κατάστημα τοῦ κ. Β. Δ. ἐν ᾧ εὐρούσα τὸν κύριον, διηγήθη αὐτῷ, κλαίονσα, τὴν ἀσθενείαν τῆς θυγατρὸς της. Πάραυτα ὁ καταστηματάρχης ἐνετείλατο ἐνὶ τῶν ὑπηρετῶν του, ἵνα ἐγγχειρήσῃ τῷ ἱατρῷ κ. Ν. Ν. ἐπιστολήν, ἣν ἐχάραξε τὴν στιγμὴν ἐκείνην διὰ μολυβδοκονδύλου, καὶ ἥτις περιεῖχε τὰ ἐξῆς:

Κύριε ἱατρέ,

Ὑπάγετε, παρακαλῶ, νὰ ἐπισκεφθῇτε τὴν θυγατέρα τῆς προχθὲς ἀσθενούσης χήρας. Μετὰ δὲ τὴν ἐπίσκεψιν, σὰς περιμένω εἰς τὸ κατάστημα. Ἡ οἰκία, ὡς γνωρίζετε, «Ὁδὸς Κρόμβων, ἀριθ 3»

Β. Δ.

Μετὰ μίαν ὥραν ἀφίκετο ὁ ἱατρὸς εἰς τὸν οἶκον τῆς Ἀλεξάνδρας· εὗρεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ ἀνακλίντρου καθημένην κάτωχρον. Πλησιάσας δὲ αὐτὴν τὴν παρετήρησε καὶ τὴν ἐξήτασε καλῶς, προσπαθῆσας νὰ κάμῃ καλὴν διάγνωσιν τῆς ἀσθενείας της θέτων ὑπὸ τὸν βραχίονα αὐτῆς θερμόμετρον. «Ἐκαμε, τέλος, πᾶν ὅ,τι εὐγενὴς ἀσκληπιᾶδεις καρδία δύναται νὰ παρέξῃ εἰς συμπαθεῖς πλάσμα. Καὶ ποῖον τὸ τῆς διαγνώσεως ταύτης συμπέρασμα; Ὅτι ἀσθενεία τις τοῦ πνεύμονος ὑποκρύπτεται, ἀλλ' εἰσέτι δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ ὀριστικὴν ἀπόφασιν. Ἀναχωρῶν δέ, εἶπεν εἰς τὴν χήραν, ὅτι ἡ ἀσθενεία τῆς θυγατρὸς της δὲν διατρέχει οὐδένα κίνδυνον, καὶ ὅτι αὐτὸν ἀναποδράστως θέλει τὴν ἐπισκεφθῇ. Ἐγκατέλειπε δὲ καὶ

συνταγὴν μεθ' ἧς πάραυτα ἔσπευσεν ἡ μήτηρ εἰς τι πλησίον φαρμακεῖον, ἵνα ἀγοράσῃ τὸ ἀναγραφόμενον ἐν αὐτῇ.

Ἀναχωρήσας, ὡς εἶπομεν, ὁ ἱατρὸς, κατηυθύνθη εἰς τὸ κατάστημα τοῦ κ. Β. Δ. ἵνα πληροφορήσῃ τὸν εὐεργέτην τῶν πτωχῶν περὶ τῆς ἀσθενοῦς.

Ὅτι δὲ ἡ Ἀλεξάνδρα ἡγάπα τὸν Ἰούλιον, ἦτο ἀληθές, ἦτο βέβαιον· οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀμφιβολία. Διότι ἡμέρα καὶ νύξ δὲν παρήρχετο, χωρὶς νὰ ἀναμνησθῇ τὴν γλυκεῖαν αὐτοῦ μορφήν, χωρὶς νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μὲ πάλλουσαν καρδίαν, χωρὶς νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς μελιρρήτους ἐκείνας φράσεις, ἃς διετῆρει ἡ μνήμη αὐτῆς, καὶ αἵτινες ἐξῆλθον τῶν χειλέων τοῦ Ἰουλίου κατὰ τὴν ἐν τῷ νεκροταφείῳ συνάντησιν αὐτῶν.

Τοιαύτη ἡ ἰσχὺς τοῦ ἔρωτος ἐν τῇ αἰμύλῃ ψυχῇ τῆς Ἀλεξάνδρας.

XII.

Παρήλθον δέκα μῆνες ἀφ' οὗ τοῦ Ἰουλίου ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος του εἰς Λονδῖνον. Ἐκεῖ ἔμεινε καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἀκροαζόμενος κἄποτε μαθήματα τινὰ τῆς Μηχανικῆς καὶ προγυμναζόμενος ἵνα δώσῃ τὰ· νενομισμένας ἐξετάσεις καὶ λάβῃ τὸ δίπλωμα τῆς ἐπιστήμης ταύτης.

Εἰς μὴν ὑπελείπετο, ὅπως παρουσιασθῇ ἐνώπιον τῶν καθηγητῶν καὶ ἀπαντήσῃ εἰς τὰ ζητήματα ἐκεῖνα ἅτινα ἤθελον τῷ προτείνει. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἔφθασεν· ὁ Ἰούλιος ἐξητάσθη, ἐκρίθη ἄξιος διπλώματος μὲ βαθμὸν Ἀριστα, καὶ περιέμενε δύο ἡμέρας ἵνα διὰ παντὸς πλέον ἐγκαταλείψῃ τὸ Λονδῖνον.

Θλιβεραὶ ὅμως καὶ πλήρεις συνάμα ἀλλοκότου χαρᾶς σκέψεις ἐβασάνιζον τὸν νοῦν αὐτοῦ κατὰ τὸ διήμερον τοῦτο διαστήμα. Ἐσυλλογίζετο τὴν ἐρωμένην τῆς παιδικῆς καὶ νεανικῆς αὐτοῦ ἡλικίας, τὸ σπάνιον κάλλος, τὴν ἀληθῆ μαγείαν, τὸ εἶδωλον τῆς λατρείας του, τὸν ἀξιολάτρευτον αὐτοῦ ἄγγελον, τὴν ὠραίαν καὶ συμπαθεῖ ὀρφανήν, τὴν Ἀλεξάνδραν. Αὐτὴν νύκτα καὶ ἡμέραν ἐσκέπτετο· αὕτη ἦτο ὁ λογισμὸς του, ἡ ἐλπίς, ἡ χαρὰ του.

Ἴνα δὲ πλειοτέραν νύξιν, τῆς ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει χαρᾶς αὐτοῦ, δώσωμεν, ἀνάγκη μικρὸν τι μέρος τοῦ Ἡμερολογίου του ν' ἀντιγράψωμεν, ὅπερ κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του ἔγραψε.

Λονδῖνον, Φεβρουάριος 18.

Ἡ χεὶρ μου τρέμει, οἱ ὀφθαλμοί μου ρέουσι δακρύων, ἡ καρδία μου πάλλει, ἀναλογιζόμενος ὅτι τὸ προσφιλές μοι ὄνομα Ἀλεξάνδρα, καὶ σήμερον θέλει χαρὰχθῇ ἐπὶ τῆς σελίδος τοῦ Ἡμερολογίου μου. Ναί, τρέμω, δακρύω, καὶ ὅμως ἐπιθυμῶ ἵνα τὸ ὄνομα τοῦτο γράψω σήμερον, τὸ μόνον ἀντικείμενον τῆς χαρᾶς μου, ἡ μόνη ἐπὶ γῆς εὐτυχία μου, ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς μου, ὁ γλυκὺς καὶ ἡρεμὸς παλμὸς τῆς καρδίας μου.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡγάπησα ἡσθάνθην ἐν ἑαυτῷ βίον ἀναγεννήσεως· ἡσθάνθην καὶ ἐνόησα ὅτι ἦλθον ἐν τῷ κόσμῳ μόνον

διὰ νὰ ἀγαπῶ καὶ νὰ ἀνταγαπῶμαι· καὶ ὅτι πρέπει νὰ ζήσω ἐν αὐτῷ μόνον διὰ τὴν Ἀλεξάνδραν μου.

Φέρω τὸν ψυχρὸν μανδύαν τοῦ Πυθαγόρου κεκρυμμένον ἐντὸς τῶν θυλακίων μου, ἐνῶ τὸν τοῦ Ὀμήρου ὑπερηφάνως ἤδη ἔχω ἐρριμμένον ἐπὶ τῶν ὤμων μου. Δὲν θέλω τὴν μηχανικὴν ἐπιστήμην, διότι εἶναι ξηρὰ καὶ περιορισμένη, δὲν θέλω τὴν ὑπερέττιαν αὐτῆς καὶ συνοδοιπόρον Ἀλγεβραν, ἥτις χάριν τοῦ ὑποκειμένου ἀδιαφορεῖ πρὸς τὸ σχῆμα, ἀλλὰ θέλω τὴν ποίησιν τὴν εὐθυμον καὶ ζωηράν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ λύπῃ, τὴν χαρίεσσαν καὶ εὐδαιμόνα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ δυστυχίᾳ της, διότι χάριν τοῦ σχήματος ἀδιαφορεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον, χάριν πεδιάδος μαγικῆς, χάριν δρόσου καὶ κελαδημάτων, χάριν πνοῆς καὶ αὔρας, παρρηθᾶ δῶρα βασιλικά. Ναί, αὐτὴν θέλω νὰ ἀσπασθῶ, αὐτὴν νὰ κάμω φίλην.

Ἀπὸ σήμερον λοιπόν, ὦ ἐπιστήμη, ἂν καὶ τὸ δίπλωμά σου ἔχω ἀνὰ χεῖρας, σὲ ἐγκαταλείπω· ὕπαγε ἵνα εὖρης καταφύγιον ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ σπηλαίοις· ἐὰν δὲ ἡ φιλοτιμία σου προσεβλήθῃ, ὕπαγε καὶ προσπάθῃσον ὅπως δυνηθῇς νὰ εὖρης καρδίαν τινὰ σκανδιναυϊκὴν ἢ τοῦ βορρᾶ, καὶ μετ' αὐτῆς ζήσης τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου σου, ἵνα μὲ ἐκδικηθῇς. Μικρὰν ἐμοῦ μαθηματικὰ ἐπιστῆμαι! Μαθηματικὰ καὶ εὐαίσθητος καρδία, δύο ἄκρα ἐναντία, δύο πόλοι τῆς γῆς οὔτινες οὐδέποτε θὰ ἐνωθῶσιν. Ναί, πορεύθητι· οὐδέποτε πλέον ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ἴδω, διότι ἡγάπησα τὸ ἄπειρον, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ποίησιν· διότι ὁ ἔρως μὲ κατέστησεν εἰς ἄκρον εὐαίσθητον. Ἀλλ' ὅμως ἔχεις τι νὰ ἀπαιτήσης παρ' ἐμοῦ δικαίως· τὸ δίπλωμα. Αὐτὸ τοῦτο ὅπερ σοὶ ἀνήκει, δὲν σοὶ τὸ ἀρνοῦμαι· θὰ σοὶ τὸ δώσω αὖριον διὰ τρόπον πρωτοτύπου, οὕτως· Διερχόμενος τῆς Μεσογείου ἀντικρὺ τῆς Σικελίας, θὰ τὸ κατακερματίσω καὶ θὰ σοὶ τὸ ρίψω διότι μὲ ἡπάτας τοσοῦτον χρόνον δι' ἀπατηλῶν ὀνείρων.

Ἀνάμεινον ἔτι ἡμέρας τινάς, ὦ προσφιλὲς μου Ἀλεξάνδρα, καὶ θὰ μὲ ἴδῃς ἀφεύκτως. Εὐρισκόμενος τώρα εἰς τοιαύτην χαράν, καὶ φοβούμενος μὴ θλίψις τις διαδεχθῇ αὐτήν, διακόπτω τῶν ἰδεῶν μου τὸ νῆμα ἵνα κατακλινθῶ.

Ἰούλιος Σιλεμέθιος.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἀνεχώρησεν ὁ Ἰούλιος πορευόμενος εἰς τὴν πατρίδα του.

XIII.

Ἡ τοῦ παρελθόντος ἀνάμνησις, δηλ. αἱ ἄπειροι καὶ ἀλλεπάλληλοι θλίψεις, αἱ ταχεῖς ὡς ἀστραπὴ πεσοῦσαι ἐπὶ τοῦ πενιχροῦ, ὡς εἶδομεν, οἴκου τῆς χήρας, ἡ ἔνδεια ἥτις πρὸ ἐτῶν κατεμάστιζε μητέρα καὶ θυγατέρα, ἡ ματαιωθείσα νῦν καὶ ἀπερίγραπτος ἄλλοτε χαρὰ τῆς Ἀλεξάνδρας, — διότι οὔτε ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ Ἰουλίου ἐλάμβανεν ἐκ Λονδίνου πρὸ μηνός, οὔτε τὴν τόλμην εἶχε νὰ πληροφορηθῇ παρὰ τῆς θείας του, καὶ τοι πολλάκις ἐσκέφθη τοῦτο, — μετέβαλον τὸ πλῆρες συμπαθείας καὶ γλυκύτητος μεδίαιμα τῆς Ἀλεξάνδρας εἰς ἀπα-

ρηγόρητον λύπην καὶ εἰς δακρύων χεῖμαρον τὰς παρειὰς καὶ τὰ χεῖλη αὐτῆς τὰ ῥοδινὰ εἰς ὠχρά, τὴν δὲ χαρίεσσαν καὶ εὐθυμον διάθεσιν αὐτῆς, εἰς μελαγχολικὴν καὶ βεμβώδη. Τὸ ἔλαφρόν καὶ ἡγεμονικὸν ἐκεῖνο βάδισμα τῆς ὀρφανῆς, δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἡ τοιαύτη, λοιπὸν ἀλλοίωσις ἢ ἐπελθοῦσα εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν, δὲν ἐβράδυνε νὰ ρίψῃ αὐτὴν ἐπὶ τῆς κλίνης, καταβεβλημένην ὑπὸ μεγίστης ἀδυναμίας τοῦ σώματός της, καὶ ὑπὸ τῆς ἀπελπισίας ἐκείνης, ἣν ἐπὶ τῶν εὐαίσθητων ἐκείνων καρδιῶν τῶν νεανίδων ὁ σκληρὸς ἐκείνος ἔρως ρίπτει.

Καὶ ὅμως τὸν ἡγάπα· μόνῃ ἢ ἐμφάνισις τοῦ Ἰουλίου ἤρκει, ἵνα ἡ ἀσθένεια αὐτῆς λάβῃ ἀλλοίαν τροπὴν. Ὁ προσδιορισθεὶς δῆθεν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ἰουλίου μὴν παρῆλθεν, ἀλλ' ἡ Ἀλεξάνδρα περιέμενε ἔτι ἐπὶ τῆς κλίνης μεθ' ὑπομονῆς. Εἶχεν πεποιθήσιν ἀκράδαντον ὅτι δὲν τὴν ἡπάτα· ἐπίστευεν ἐν συνειδήσει ὅτι ὁ Ἰούλιος ἡγάπα καὶ ἀντηγαπᾶτο θερμῶς καὶ ὅτι ὁ ἔρως αὐτῶν ἦτο ἀγνὸς ὡς ἡ ψυχὴ των.

Ἀλλὰ ποῦ εὐρίσκεται ἄρα γε τώρα; εἰς ξηρὰν ἢ εἰς θάλασσαν; μήπως δυστύχημά τι τῷ συνέβη; Τοιαῦται καὶ παρόμοιαι φράσεις, ἀφορᾶσαι μόνον τὸν γλυκὺν αὐτῶν ἔρωτα, ἐξήρχοντο τῶν χειλέων τῆς ὀρφανῆς, καθ' ὅλον τὸ δίμηνον διάστημα, ὅπερ ἡσθένει, εὐρισκομένη ἐπὶ τῆς κλίνης.

XIV.

Ἀναχωρήσας ὁ ἱατρός, ὡς εἶδομεν προηγουμένως, ἐκ τοῦ οἴκου τῆς ἀσθενοῦς, ἐπορεύθη εἰς τὸ κατάστημα τοῦ κ. Β. Δ. καὶ μετὰ μεγίστης αὐτοῦ λύπης, ἐπληροφόρησε τὸν κύριον τοῦ καταστήματος ὅτι ἡ ἀσθένεια αὐτῆς ἔλαβε σοβαρὰς διαστάσεις, ὅτι εἶναι φθίσις δευτέρας περιόδου, καὶ ἐπομένως, ἐλπίς σωτηρίας δὲν ὑπάρχει.

Ἐκτοτε ὁ καταστηματοάρχης ἔλαβε μείζονα συμπάθειαν πρὸς τὸν οἶκον τῆς χήρας, καὶ ἡ φροντίς του περὶ αὐτοῦ ἐγένετο μετὰ περισσοτέρου ζήλου. Πᾶν ὅ,τι βρώσιμον ἡδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ἐν ἐπαύλει δουκός, εὐρίσκετο ἐν τῷ πενιχρῷ δωματίῳ τῆς Ἀλεξάνδρας. Ἀλλὰ πάντα πρόσκαιρα, πάντα μάταια δι' αὐτήν. Ἐμελλε μετ' ὀλίγον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον τοῦτον τῆς δυστυχίας, τὸν κόσμον τοῦτον τῆς ὀδύνης καὶ τῶν θλίψεων. Ἀλλὰ δὲν ἤρκει μόνον τοῦτο. Ἐμελλε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν μητέρα αὐτῆς μὲ σύντροφον ἀχώριστον, τὴν πενίαν, καὶ μὲ ἀπαρηγόρητον θλίψιν τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἐνός καὶ μόνου ἐναπολειφθέντος τέκνου της.

Ἀλλὰ φεῦ! μήπως ἐλησμονήθη ὁ Ἰούλιος; — Ὁχι καὶ αὐτὸν θὰ ἐγκαταλείψῃ, τὸ μόνον ἐπὶ γῆς φίλτρον αὐτῆς, τὴν μόνην χαρὰν αὐτῆς καὶ ἀγαλλίασιν, τὴν μόνην ἐλπίδα τοῦ μέλλοντός της· χάριν τοῦ ὁποίου πολλάκις τὴν δρόσον τῆς νυκτὸς ἀπελάμβανεν ἐντὸς τοῦ κηπαρίου αὐτῆς, γονυκλινῆς ἐπὶ τῶν χόρτων καὶ προσευχομένη πρὸς τὸν Ὑψίστον, ὅπως διαφυλάττῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰκοσάκις, ἂν εἴπω, παντελῶς δὲν λανθάνομαι, ἥτο κεχαραγμένον ἐπὶ τῶν

κορμών δένδρων τινῶν κειμένων ἐντὸς τοῦ κηπαρίου, ὑπὸ τῆς ἀβρᾶς δεξιᾶς τῆς Ἀλεξάνδρας. Ἰδοὺ ὁ ἔρως μετὰ τῆς εὐτυχίας.

Ἀλλὰ τὸ ἀμείλικτον τοῦ θανάτου δρέπανον, τυφλῶς προχωροῦν, κόπτει ἐν ἀγνοίᾳ τὸ ῥόδον τοῦτο τὸ ὠραῖον, πρὶν ἀκόμη ἰδῇ τὸν ἥλιον, πρὶν ἀτενίσῃ ὑπερφάνως τὸν οὐρανόν.

Ἐβδόμας σχεδὸν παρήλθεν ὅτε, τὴν ἐπομένην ἡμέραν διερχόμενος ὁ καταστηματοάρχης ἐξώθεν τῆς οἰκίας τῆς χήρας, ἤκουσεν ὁδυρμούς καὶ θρήνους γυναικός. Ἔστη πρὸς στιγμὴν ἵνα ἀκροασθῇ καλλιτέρον· ἀλλὰ δὲν ἠπατάτο· διότι μόλις εἰσῆλθεν καὶ ἰδοὺ ἡ μήτηρ τῆς Ἀλεξάνδρας πλήρης δακρύων, πίπτει ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ ἐναγκαλίζεται τοὺς πόδας του, κραυγάζουσα:

— Ἀγαθὲ μοι εὐεργέτα· ἡ Ἀλεξάνδρα μου ἀποθνήσκει· δὲν αἰσθάνεται· δὲν ὁμιλεῖ· δὲν θέλει νὰ μὲ ἴδῃ· μίαν μόνην λέξιν ἐπρόφερε, καὶ αὕτη ἦτο ἡ τελευταία. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιβολία· ἐν αὐτῇ ὑποκρύπτεται μυστήριον, ἔρως.

— Ὅποιαν λέξιν; τῇ ἀπαντᾷ ὁ κ. Β. Δ.

— Ἰούλιε, τοῦτο μόνον ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ, καὶ ἔκτοτε δὲν ὁμιλεῖ πλέον. Ὅποια δυστυχία εἰς ἐμέ! Δὲν μοι ἤρκουν αἱ παρελθοῦσαι θλίψεις, ἀλλὰ μοὶ προσετέθη καὶ ἄλλη! Αὕτη, ἀναμφιδόλως, θὰ ἦνε ἡ τελευταία πασῶν, διότι δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ μὲ φέρῃ εἰς τὸν τάφον.

Τοιαῦτα ἔλεγεν ἐνῶ ὁ κ. Β. Δ. προσεπάθει νὰ τὴν παρηγορήσῃ. Ὀλίγαι ὥραι εἰσέτι καὶ ἡ Ἀλεξάνδρα ἔκειτο ἐξηπλωμένη ἐπὶ τοῦ φερέτρου.

Τὴν ἐπαύριον, 17. Μαρτίου 18.. ἐν τινι μικρῷ χώρῳ τοῦ νεκροταφείου, ἀκριβῶς ἐκεῖ ἔνθα πρὸ ἐνὸς περίπου ἔτους ὁ ἔρως τῇ ἔδωκε τὸ πρῶτον μειδίαμα, ἐτέθη τὸ θῦμα τῆς θλίψεως καὶ δυστυχίας, ἡ Ἀλεξάνδρα, ἐν τῷ ἰδίῳ τάφῳ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς.

XV.

Ἐγκαταλείψας ὁ Ἰούλιος τὰ τῆς Ἀλβιῶνος ὕδατα, ὡς εἴδομεν, ἀπῆρχετο χαίρων πρὸς τὴν ἀγαπητὴν του πατρίδα. Διελθὼν τὸν κόλπον τῆς Βασκωνίας, τὰς ἀκτὰς τῆς Πορτογαλλίας, καὶ τὸν πορθμὸν τῶν Γαδεΐρων, εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς Μεσογείου. Μόλις ὅμως τὴν πρὸς νότον τῆς Σαρδηνίας θάλασσαν διῆλθε, καὶ σκέψεις ἀνήσυχαι τὸ πνεῦμα του ἤρχιζον νὰ ταραττώσι, διότι πρὸ τινων ἡδὴ λεπτῶν εἶχεν ἰδεῖ τὸ ἐξῆς ἄξιον περιεργείας ὄνειρον.

Ἀεὶ ῥέθη ὡς διὰ μαγείας, ἐντὸς πεδιάδος ἀπεράντου. Περιεπάτει ἐπὶ τινὰς ὥρας, ἀλλὰ τὸ τέρμα αὐτῆς δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ. Ἐκλαίεν, ὠδύρετο, ἐθρήνει· ἐγονυπέτει παρακαλῶν τὸν Ὑψιστον ἵνα εἰσακούσῃ τῆς δεήσεως αὐτοῦ καὶ ἐξέλθῃ τοῦ λαβυρίνθου τούτου. Ἀλλὰ μάτην.

Ἐξηκολούθει τὴν ματαίαν ταύτην πορείαν μέχρις οὗ ὁ ἥλιος διελθὼν τῆς πορείας του τὸ ζενίθ κατήρχετο πρὸς τὴν κοίτην

του. Ἀλλὰ μετὰ τινὰ στιγμὴν καταπεπονημένος ἐκάθησε χαμαὶ ἔχων ὄψιν μελαγχόλου καὶ ἀπέλπιστος. Αἶφνης, ὡς ἐκ θαύματος, σκιά τις ἡ φάντασμα νεάνιδος ἐμφανισθὲν ἔμπροσθέν του, τὸν ἐτάραξεν. Ἐφόρει γάμου ἐσθῆτα λευκὴν, καὶ εἶχε τὴν ὄψιν ὠχράν, ὡς ἂν ἦτο νεκρά. Ἀφοῦ δὲ στιγμὴ σιγῆς ἐμεσολάβησε, ἀποτανθεῖσα ἡ νεῆνις λέγει τῷ Ἰουλίῳ:

— Μὴ τρέμεις, μὴ φοβεῖσαι, ἀλλ' εἰπέ μοι, μὲ ἀναγνωρίζεις;

— Ὁχι, ποσῶς, ἀπήντησαν τὰ ἡμιτρέμοντα τοῦ Ἰουλίου χεῖλη.

— Ἡ παρουσία μου οὐδεμίαν ἀνάμνησιν παρελθοῦσαν σοὶ φέρει;

— Οὐδεμίαν.

— Ὅμιλεῖς εἰλικρινῶς;

— Εἰλικρινέστατα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰούλιος, λαβὼν θάρρος ἐκ τοῦ συμπαθητικοῦ τρόπου τῆς νεάνιδος, καὶ τοῦ περιέργου ὕφους τῶν ἐρωτήσεων.

— Ἀφοῦ λοιπὸν οὐδεμίαν ἀνάμνησιν σοὶ φέρει ἡ παρουσία μου, εἶναι ἀνάγκη νὰ σοὶ ἐκφρασθῶ τὰ πάντα. Πρὶν ὅμως σοὶ ἐξιστορήσω καὶ σοὶ δώσω νύξιν τινὰ τῶν παρελθόντων, θὰ σὲ παρακαλέσω ἵνα μίαν μόνην ἐρώτησιν σοὶ κάμω.

— Ὅποιανδήποτε ἐρώτησιν καὶ ἂν μοὶ προτείνῃς, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἤμῃ ἐν γνώσει τῆς ὑποθέσεως, θὰ σοὶ ἀποκριθῶ μὲ ὅλην τὴν ἐτοιμότητα τῶν γνώσεών μου, προσπαθὼν συνάμα νὰ σὲ εὐχαριστήσω.

— Σὲ εὐχαριστῶ, καλὲ μου νέε. Εἰπέ μοι, λοιπόν, μὴ ἐρᾷσαι ἡ ἡράσθης ποτὲ νεάνιδος; ἀποκρίθητί μοι ἐν συνειδήσει.

— Ναί, ἡγάπησα καὶ ἀντηγαπήθην, καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἀγαπῶ. Ἀγνοῶ ὅμως ἂν ἀνταγαπῶμαι, ἀπεκρίθη ὁ Ἰούλιος.

— Πληροφορήθητι καλῶς ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι σφοδρῶς ἀνταγαπᾷσαι, ἀπεκρίθη ἡ νεῆνις θεωροῦσα τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰουλίου μετὰ βλέμματος πλήρους ἡδύτητος.

— Καὶ ποῖον τεκμήριον πίστεως μοὶ δίδεις περὶ τούτου;

— Ἰδοὺ..... πλειοτέραν ἀπόδειξιν τούτου θέλεις;

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῆς καὶ ἐφάνη τὸ πρότερον ὠχρὸν αὐτῆς πρόσωπον καὶ πᾶσι μεταβληθὲν, ἀλλὰ διατηροῦν εἰσέτι τὸ ὑποκίτρινον χρῶμα.

Ἦτο ἡ Ἀλεξάνδρα.

Ὁ Ἰούλιος ἔμεινεν ἐκστατικὸς· προσηλωμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐξαισίας ἄλλοτε εἰκόνας τῆς ὠραίας Ἀλεξάνδρας, ἔμεινε σιωπηλός· τὸ συμπαθές, μαγευτικὸν καὶ πλήρες γλυκύτητος αὐτῆς βλέμμα, παρατηρῶν δὲν ἠδύνατο νὰ λαλήσῃ.

Παρήλθε σχεδὸν λεπτόν.

Ὅτε ὁ Ἰούλιος λαβὼν θάρρος ἐκ τινος ἐρωτικοῦ μειδιάματος τῆς Ἀλεξάνδρας, ἀνέκράξε μετ' ἀπλήστου χαρᾶς.

— Ὡ, ναί, σὲ ἀναγνωρίζω, τώρα, καὶ σὲ ἀγαπῶ· διὰ σὲ ἀνεχώρησα ἐκ χώρας μακρὰν κειμένης, ἵνα ἔλθω καὶ σὲ νυμ-

φρευθῶ. Ἐβράδυνα· δὲν ἦλθον τὴν προσδιορισθεῖσαν ἐβδομάδα, ἀλλὰ παρῆλθε μὴν· δι' αὐτὸ τοῦτο συγχώρησάν μοι, δὲν πταίω ἐγώ, ἀλλ' ἡ ἀπέραντος αὕτη πεδιάς. Ἀπὸ πρωῒας βαδίζω, βαδίζω, καὶ πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον εὐρίσκωμαι, ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πεδιάδος. Ἄγνοω τί συμβαίνει.

— Ἐλθέ Ἰούλιε, ἐγὼ θὰ σὲ ὁδηγήσω ἐντὸς τῆς πόλεως. Θὰ ὑπάγωμεν ἀμφοτέροι εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς μου, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν τῆς θείας σου.

— Καὶ ὕστερον;

— Ὅπου ἡ ἀγνὴ ἡμῶν ψυχὴ θελήσῃ.

— Ὅχι Ἀλεξάνδρα· μετὰ τὸ λευκὸν καὶ ὠραῖον τοῦτο γαμήλιον φόρεμα ὅπερ φέρεις, θὰ πορευθῶμεν πρῶτον εἰς τὸν ναὸν ἵνα μᾶς εὐλογήσῃ ὁ ἱερεὺς καὶ γείνης σύζυγός μου, καὶ ὕστερον ὑπάγωμεν ὅπου ἐπιθυμεῖς.

— Ἀλλὰ, Ἰούλιε, ὁ γάμος λέγουσιν, εἶναι τάφος τοῦ ἔρωτος.

— Ναί, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς μόνον, ἐν τῷ σύμπαντι θὰ γείνη ἡ ἐξαίρεσις αὕτη· τὸ προαισθάνομαι θὰ μείνῃ πάλιν ὁ ἔρως ἡμῶν γλυκὺς καὶ εὐδαίμων, ὡς ἡ ζωὴ χρηστοῦ καὶ εὐδαίμονος βασιλείας.

Καὶ ταῦτα συνομιλοῦντες ἔφερον τὸ βῆμα πρὸς τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὸν ναόν. Ὀλίγα ἔτι βήματα καὶ ὁ ναὸς εὐρίσκετο ἐνώπιον αὐτῶν. Ἡ χαρὰ τοῦ Ἰουλίου δὲν εἶχεν ὅρια· ἦτο ἀνέκφραστος, ἀπερίγραπτος. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν συνέβαινε ταῦτό καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδραν. Μελαγχολικὴ καὶ σύννονος ἐπορεύετο μετ' αὐτοῦ· οὐδεμία χαρὰ, οὐδὲν μεδίδιαμα ἐπὶ τῶν ἄλλοτε κοραλλίνων αὐτῆς χειλέων.

Ἐφθασαν πρὸ τοῦ ναοῦ.

— Στήθι, Ἰούλιε, ἀνέκραξεν ἡ Ἀλεξάνδρα, εἰπέ μοι ποῦ ὑπάγωμεν; εἰς τὸν ναόν;

— Ναί, εἰς τὸν ναόν· μέχρι χθὲς ἔτι ἦσο ἐρωμένη μου· ταύτην τὴν στιγμήν σὲ θεωρῶ ὡς μνηστὴν μου· μετὰ μίαν ὁμῶς ὥραν θὰ ἦσαι σύζυγός μου. Ἰδοὺ ἡ μόνη εὐτυχία μου!

— Ἐχεις δίκαιον. Ἰούλιε, νὰ ὁμιλῇς οὕτως διότι σὲ παρασύρει ὁ ἔρως. Μάθε ὁμῶς καλῶς ὅτι εἶναι πλέον πολὺ ἀρχαῖ· ἡ προθεσμία ἦν μοι ἐδῶκα παρῆλθε· τὰ πάντα δι' ἡμᾶς μάταια. Ἀπέρχομαι διὰ παντός. Χαῖρε, Ἰούλιε.

Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐγένετο ἄφαντος. Τοιοῦτον ἦτο τὸ ὄνειρον.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΤΟΑ

Ἑτήσιον ἡμερολόγιον

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ Α. ΑΡΣΕΝΗ

σεμνῶς ἐκδοθέν· λογίων

ἔτος Δ'. 1884.

καὶ ὁ λόγος, εἰκότως ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν περὶ πολλοῦ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας καὶ φύσεως θεῖον τοῦτο δῶρον. Ἄνευ τῆς καλλιέργειας καὶ ἀναπτύξεως τῆς διανοίας ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔθελε διαφέρει τοῦ κτήνους, διότι καὶ ἐκεῖνο ἔχει πάθη, ὁρμὰς καὶ ὀρέξεις.

Ἡ ἰδέα αὕτη εἶνε παλαιὰ καὶ ἐπανελήφθη ἴσως μυριάκις καὶ μυριάκις, χωρὶς νὰ κατατριβῇ, διότι εἶνε ἀλήθεια. Καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος ἐδέσποσε τῆς ὕλης καὶ τῶν ἀλόγων ὄντων, τοῦτο μόνος ὁ νοῦς αὐτοῦ κατάρθωσεν.

Ἐν καὶ μόνον μέσον ὑπάρχει πρὸς ἐξημέρωσιν, μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ νοῦς καὶ τὸ μέσον τοῦτο εἶνε τὰ γράμματα.

Θὰ ἦτο δυστυχὲς καὶ ἄθλιον πλάσμα ἐν τῇ δημιουργίᾳ ὁ ἄνθρωπος ἄνευ συνειδήσεως τοῦ πέριξ αὐτοῦ κόσμου, ἄνευ ἀποταμιεύσεως τοῦ παρελθόντος. Ἡ μάθησις καὶ ἡ μνήμη μεγαλύνει αὐτὸν ἐν τῇ κτίσει. Γνωρίζει αὐτῷ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας καὶ λαοὺς, τὸν διδάσκει πᾶν ὅ,τι ἐκεῖνοι ἐκλήροδότησαν εἰς τὸ ἐνεστὸς καὶ τὸν ὑποδοθηθεῖ εἰς τὴν πρόοδον καὶ ἀκμὴν. Αἱ ἐπιστῆμαι δὲν θὰ ὑπῆρχον σήμερον, ἐὰν πᾶσα γενεὰ εὐρίσκετο ἐν τῇ ἀνάγκῃ νὰ σχηματίζῃ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαριθμοῦ καὶ ἡ βιομηχανία καὶ αἱ τέχναι δὲν ἔθελον προαχθῇ, αὐτοὶ οἱ ἀπλοῦστεροι ὄροι τοῦ βίου θὰ ἦσαν ἀνοικονόμητοι, ἐὰν ἠθέλομεν ἀνάπτει πῦρ διὰ τῆς προστριβῆς τῶν ξύλων, ἐὰν διεσχίζομεν τὰ δένδρα διὰ λιθίνων προϊόνων καὶ διεπλέομεν τὴν θάλασσαν διὰ τῆς πρώτης σχηματισθείσης σχεδίας, ἐὰν ἐτρεφόμεθα μὲ βαλάνους καὶ ἐνεδυόμεθα μὲ τῶν ζώων τὰ δέρματα. Τὴν πρόοδον, ἐφ' ἣ εὐημερεῖ, ὁ σημερινὸς κόσμος τὴν ὀφείλει εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ παρελθόντος. Πόσαι καὶ πόσαι γενεαὶ εἰργάσθησαν διὰ νὰ εὐδαιμονήσῃ ἡ σημερινή!

Τὰ γράμματα ἐξευγενίζουσι τὴν ψυχὴν καὶ εἶνε ἀπαραίτητα διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ λογικοῦ ὄντος, δι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Ἐχουσι τέρψεις μυστηριώδεις, ἃς ἀγνοεῖ ἡ γλυκυτέρα τοῦ ὕλικου κόσμου ἡδονή. Τῶν τέρψεων αὐτῶν ἀπῆλause κατὰ κόρον ἡ ἀρχαία Ἑλλάς διὰ τῆς ἀποθεώσεως τῶν Μουσῶν. Ἀναφέρομεν ὀλίγα ἀποφθέγματα τῶν ἀρχαίων, ἵνα ἴδῃτε μετὰ πόσου ἐνθουσιασμοῦ, μετὰ πόσου πάθους, μετὰ πόσου ὕψους ἐμίλουν περὶ τῶν γραμμάτων οἱ μεγάλοι τῶν Μουσῶν ἱεροφάνται τὸ πάλαι.

«Οὐ παύσομαι τὰς Χάριτας

Ταῖς Μούσαις συγκαταμιγνύς

Ἡδίσταν συζυγίαν.

Μὴ ζῶην μετ' ἀμουσίας.»

Ἐψάλλεν ὁ Εὐριπίδης·

«Ἦκουσα τούτων αὐτός, οὐδὲ φύεται

Αὐτόματον ἀνθρώποισιν, ὧ βέλτιστε, νοῦς,

Ὡσπερ ἐν ἀγρῷ θύμος· ἐκ δὲ τοῦ λέγειν τε καὶ

Ἐτέρων ἀκούειν καὶ θεωρῆσαι....

Κατὰ μικρὸν αἰεὶ, φασι, φέονται φρένες.»

Ἐὰν τὸν ἄνθρωπον διακρίνῃ ἀπὸ τῶν λοιπῶν ζώων ὁ νοῦς